

REFERENCES

1. Gajdenko I.A. Rol' muzichnih komp'juternih tehnologij u suchasnij kompozitors'kij praktici : avtoref. dis... kand. mistectvoznnav. : spec. 17.00.03. / I.A. Gajdenko ; Hark. derzh. un-t mistectv imeni I.P. Kotljarevs'kogo. – H., 2005. – 19 p.
2. Zagajkevich A. Perspektiva tvorcu ta avtors'kij analiz (na prikladi «Gravitaciyi» dlja dvoh violonchelej) / A. Zagajkevich // Naukovij visnik NMAU imeni P.I. Chajkovs'kogo Hudozhnja cinnist' jak fenomen muzichnoyi tvorchoosti ta vikonavstva. – K., 2005. – Vip. 48. – P. 200-207.
3. Rakunova I.N. Novye kompozitorskie tehnologii: tvorchestvo Ally Zagajkevich / I.N. Rakunova. – K. : Feniks, 2010. – 204 p.
4. Severinova M.Ju. Hudozhn'o-svitogljadni tradiciyi u tvorchoosti ukrayins'kih kompozitoriv 80 – 90-h rokiv XX st. : avtoref. dis. na zdob. nauk. stup. kand. mistectvoznnav. : spec. 17.00.01 «Teorija ta istorija kul'turi» / M.Ju. Severinova ; Kiyiv. nac. un-t kul'turi i mistectv. – K. , 2002. – 20 p.
5. Janis Ksenakis. [Elektr. resurs]. – Rezhim dostupa : http://www.peoples.ru/art/music/composer/iannis_xenakis/. – Zagl. s jekrana.

УДК 37.062

ТЕХНОЛОГІЯ РОЗРОБЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО СПРЯМОВАНОЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Благу́н Н.М., к. філол. н., доцент

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, вул. Шевченка, 57, м.
Івано-Франківськ, Україна*

blagun@email.ua

У статті проаналізовано найбільш вживані технології розроблення програми розвитку закладу освіти. Запропоновано програму розвитку розглядати як нормативну модель діяльності педагогічного та учнівського колективів. Встановлено, що така модель детермінується інноваційною ідеєю та метою, окресленням провідного аспекта діяльності, кадровим і матеріально-технічним забезпеченням її реалізації.

Ключові слова: Програма розвитку, технологія, заклад освіти, планування, управління.

ТЕХНОЛОГИЯ РАЗРАБОТКИ СОЦИАЛЬНО НАПРАВЛЕННОЙ ПРОГРАММЫ РАЗВИТИЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ

Благу́н Н.М.

*Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника, ул. Шевченка, 57, г.
Івано-Франковск, Украина*

blagun@email.ua

В статье проанализированы наиболее применяемые технологии разработки программы развития учебного заведения. Предложено программу развития рассматривать как нормативную модель деятельности педагогического и ученического коллективов. Такая модель детерминируется инновационной идеей и целью, описанием ведущего аспекта деятельности, кадровым и материально-техническим обеспечением реализации.

Ключевые слова: Программа развития, технология, учебное заведение, планирование, управление.

TECHNOLOGY DEVELOPMENT SOCIAL DEVELOPMENT PROGRAMS AIMED GENERAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Blahun N.

*Precarpathian National University named after V. Stefanyk, Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk,
Ukraine*

blagun@email.ua

This paper analyzes the most common technology development program of an educational institution. The program of development seen as a normative model of teacher and student groups. These model is determined by the innovative idea and purpose, outlining the top matters, personnel and logistical support for its implementation.

Today the school is functioning in the transition from the unified educational contents, curricula and programs to their essential diversity. The aim of this article is to introduce technologies for the development of socially oriented program of development of General educational institutions. The program of development institutions should become the normative model of teaching and student groups. The technology is developed includes: the analysis and evaluation of the initial condition of the institution of education; formation of the desired image of the future of his condition; to determine the composition and structure of the activities of all components of the educational institution concerning the transition from the present to the future state. The main objective is the achievement of a qualitatively new state of the school thanks to the integration of efforts of all employees in the interests of its development. This aims to leverage teaching staff to achieve real and socially important goals of the education system modernization in Ukraine. The program of development of educational institutions should be relevant, prognostic, rational, realistic, socially oriented, holistic, controlled, sensitive to deviations. Outlined above requirements are implemented through culture to develop and implement a programme for the development of the educational institution, which provides for the following stages: analysis of the functioning and development of school education quality graduates of the school, to identify the factors having a positive influence on increase of efficiency of educational process; formation of the concept of the school of the future; development of the strategy, main directions and tasks of the transition to a new school; formation of the objectives of the first stage of building of a new school; formation of the action plan; examination of the program. Such approach will allow to determineront innovative idea and goal, to determine the leading aspects of the activity of an educational institution, its staff and logistical support.

Key words: Program development, technology, education, planning, management.

Постановка проблеми. Нинішня школа функціонує в умовах переходу від уніфікованого змісту освіти, навчальних планів і програм до їх суттєвого урізноманітнення. На докорінну переорієнтацію галузі освіти в Україні, її високу якість націлює «Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті». Зокрема, у ній зазначається: «Висока якість освіти передбачає органічний взаємозв'язок освіти і науки, педагогічної теорії й практики, критерії і показники якої визначаються національними освітніми стандартами» [1]. Введення нових Державних стандартів повної загальної середньої освіти (2011р.) – це реальне підтвердження курсу країни щодо розроблення соціально спрямованої програми розвитку загальноосвітнього навчального закладу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблемам розроблення програм розвитку загальноосвітнього навчального закладу присвячені праці таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як М. Кондаков [2], В. Шелакін [3], Л. Калініна [4], Ю. Палеха [5]. Проте питання застосування програмного управління загальноосвітнім навчальним закладом з точки зору максимального використання можливостей педагогічного колективу та ресурсного забезпечення закладу освіти наразі не мають повного та всеохоплюючого висвітлення.

Метою статті є розкриття технології розроблення соціально спрямованої програми розвитку загальноосвітнього навчального закладу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Програмне управління виникло у західному менеджменті на початку 60-х років як реакція на недостатність способів розробки перспективних планів і контролю за їх реалізацією. Основні недоліки традиційного перспективного планування полягають в тому, що вимоги до майбутніх результатів визначалися з позицій сьогодення, а не з позицій перспективи розвитку закладу освіти. За

цих умов результати досягнення кінцевої мети не завжди чітко фіксувалися; заходи, включені до різних планів роботи школи, недосконало координувалися між собою, нерідко виступали як незалежні один від одного, не співвідносилися з ресурсним забезпеченням закладу освіти.

Програма розвитку ЗНЗ має стати нормативною моделлю діяльності педагогічного та учнівського колективів. Технологія її розроблення передбачає: аналіз і оцінку вихідного стану діяльності ЗНЗ; формування бажаного образу майбутнього стану ЗНЗ; визначення складу і структури дій усіх складових ЗНЗ щодо переходу від теперішнього до майбутнього стану [6].

Головна мета програми – досягнення якісно нового стану роботи школи завдяки інтеграції зусиль усіх працівників в інтересах її розвитку. Це спрямовує на максимальне використання можливостей педагогічних колективів для досягнення реальних і соціально значущих цілей оновлення освіти в Україні. Програма розвитку ЗНЗ має бути: актуальною, прогностичною, раціональною, реалістичною, соціально спрямованою, цілісною, контрольованою, чутливою до відхилень.

Актуальність – це властивість програми, яка має бути орієнтованою на розвиток найбільш значущих для майбутнього школи проблем, вирішення яких забезпечить максимально можливий результат щодо формування соціально-спрямованої особистості.

Прогностичність – властивість програми відображати не тільки сьогодення, а й майбутні вимоги до школи відповідно до змін соціально-економічних та правових умов її діяльності, у яких вона буде реалізовуватися.

Раціональність – властивість програми щодо визначення цілей і способів їх досягнення, які для цього комплексу проблем і ресурсів дозволять одержати максимально корисний результат.

Реалістичність – здатність програми забезпечити відповідність між бажаним і реальним, тобто між запланованими цілями та засобами їх досягнення.

Соціальне спрямування – орієнтація програми на актуальні проблеми соціуму, місії освіти і культури як важливих чинників його науково-технічного прогресу.

Цілісність – властивість програми щодо забезпечення повноти складу дій, необхідних для досягнення цілей, а також узгодженість зв'язків між ними.

Контрольованість – властивість програми операціонально визначати кінцеві та проміжні цілі (очікувані результати) так, щоб уможливити перевірку реально отриманих результатів та їх відповідність поставленим цілям.

Чутливість до відхилень (збоїв) – це властивість програми своєчасно виявити відхилення реального стану справ від передбачуваного нею. Чутливість тим вище, чим більше деталізована програма, чим більше проміжних цілей.

Окреслені вище вимоги реалізуються завдяки культурі вироблення і реалізації програми розвитку ЗНЗ, яка передбачає такі стадії: аналіз стану функціонування і розвитку школи, якості освіти випускників школи, виявлення чинників позитивного впливу на підвищення ефективності навчально-виховного процесу; нагальних і актуальних проблем, які потребують вирішення; формування концепції школи майбутнього, у якій необхідно передбачити теоретичні та методологічні засади перспективи розвитку закладу освіти (при цьому слід виходити з того, що теорія охоплює систему керівних ідей, законів, закономірностей і вказує на проблему «що треба зробити?»); методологія – вчення про метод наукового дослідження, тобто вона обґрунтовує «як це треба зробити»); розробка стратегії, основних напрямів і завдань переходу до нової школи; формування цілей першого етапу побудови нової школи; формування плану дій; експертиза програми [9, с.195].

Технологія розробки програми розвитку школи за змістовними і структурними показниками передбачає:

- аналіз стану діяльності школи за попередній період;
- окреслення стратегії, основних напрямів і завдань розвитку школи в майбутньому;
- розроблення концепції розвитку школи;
- окреслення цілей і завдань першого етапу розвитку школи;
- план дій педагогічного колективу школи на передбачуваний період її розвитку.

Основою розроблення програми розвитку школи є дані аналізу її діяльності за минулий навчальний рік, виявлення проблем змістовно-організаційного та навчально-виховного характеру, врахування позитивних досягнень педагогічного колективу щодо забезпечення високого рівня якості освіти та вихованості учнів.

Починається цей процес з *аналізу результатів діяльності ЗНЗ за минулий навчальний рік і передбачає*: оцінку стану освітньої компетентності учнів школи, викладання навчальних предметів, виховної роботи, діяльності учнівських колективів початкової, базової та старшої школи, роботи з батьками, діяльності членів адміністративного-управлінської ланки та допоміжного персоналу школи. Водночас аналіз кожної із окреслених підсистем діяльності школи потребує знання оцінних параметрів, інтеграція яких розкриває їх сутність. Так, результати освітньої компетентності учнів школи слід оцінювати за такими параметрами: динаміка змін рівнів навчальної компетентності учнів ЗНЗ (підвищення, стабільність, зниження) загалом по школі та в розрізі класів; міцність, глибина і діапазон знань учнів з основ наук (навчальних предметів інваріантної частини навчального плану); порівняльний аналіз результатів екзаменів та перевідних (річних) оцінок знань учнів; порівняльний аналіз результатів підсумкових контрольних робіт, тестування і поточних результатів знань учнів; рівень навчальної компетентності, вихованості та розвитку учнів випускних класів; особистісно орієнтоване навчання та його результативність (робота з обдарованими дітьми та тими, що не встигають засвоювати програмний матеріал); оцінка участі учнів у громадсько-корисній та виробничій діяльності (кооператив, мале підприємство, шкільні майстерні тощо); аналіз роботи вчителів щодо розвитку самостійності та навчально-пізнавальної активності учнів, їх творчого потенціалу; створення умов у процесі навчання для максимальної реалізації і самореалізації особистісного потенціалу учнів; досягнення учнів у предметних олімпіадах усіх рівнів та МАН.

Технологія аналізу викладання навчальних предметів полягає в оцінці стану реалізації змісту навчальних програм з предметів (інваріантної та варіативної частин навчального плану) у минулому навчальному році (за кількістю годин та результатами навчально-пізнавальної діяльності учнів): контрольні, лабораторні й практичні роботи, твори, навчальні екскурсії; оцінка ступенів реалізації освітнього, виховного та розвивального потенціалів навчальних предметів (у розрізі методичних об'єднань, окремих вчителів); стан викладання і результатів засвоєння змісту нових курсів та спецкурсів окремих предметів, зокрема – профільних; результатів діяльності предметних гуртків, факультативів, наукових об'єднань, клубів тощо; результатів позакласної роботи вчителів-предметників (тематичні та ювілейні вечори, диспути, конференції, КВК тощо); розвиток творчості, удосконалення педагогічної майстерності, підвищення освітнього рівня та кваліфікації, використання новітніх технологій, в т. ч. інтерактивних; активність у роботі методичного об'єднання вчителів-фахівців навчальних предметів, науково-пошуковій роботі над індивідуальною методичною темою.

Технологія аналізу стану виховної роботи в школі та її результативності передбачає оцінювання стану досягнення мети виховання учнівського колективу школи та в розрізі класів відповідно до виховної мети, окресленої в річному плані роботи школи в минулому навчальному році; стан забезпечення органічної єдності навчання та виховання на уроці засобами навчальних предметів і в позаурочній виховній роботі, її результативність; пріоритетний аспект виховної роботи в ЗНЗ та стан його реалізації; упровадження в систему виховної роботи з учнями школи особистісно орієнтованого підходу, його ефективність;

оцінка доцільності використання різних форм організації виховної роботи з учнями, методів впливу на формування особистості; результативність упровадження новітніх технологій, здійснення виховної роботи з учнями школи; стан вихованості учнів школи (сформованість патріотичних, громадянських та гуманістичних рис в учнів, світоглядних основ, духовності, моральних рис тощо).

Технологія аналізу (самоаналізу) діяльності членів адміністративно-управлінської ланки школи полягає в оцінці: умов діяльності педагогічного і учнівського колективів (приміщення, навчально-матеріальна база, фінансово-економічне забезпечення, харчування, мікроклімат, оздоровлення); згуртованість педагогічного і учнівського колективів; спонукання членів шкільного колективу до розвитку ініціативи і творчості; ефективність системи планування, організації та контролю діяльності педагогічного і учнівського колективів на засадах взаємодії, взаєморозуміння, співтворчості; регулююча і стимулююча роль директора ЗНЗ та його заступників у визначенні змісту і структури навчально-виховного процесу, забезпеченні умов його здійснення; єдність діяльності членів адміністративно-управлінської ланки, її взаємодія з громадсько-політичними організаціями, об'єднаннями; керівництво роботою допоміжного персоналу школи (лаборантів, бібліотекаря, технічного персоналу); забезпечення санітарно-гігієнічних умов функціонування школи відповідно до встановлених норм.

Технологія аналізу діяльності учнівських колективів щодо забезпечення високого рівня їхньої навчальної компетентності та громадянської активності передбачає наявність таких параметрів: рівень згуртованості класних колективів; навчально-пізнавальної активності учнівських колективів; стан виконавської дисципліни та громадської активності, сумлінність у дотриманні прав і обов'язків учнів, у тому числі до набуття якісної освіти; участь класних колективів учнів у загальношкільних справах, організаціях; поліпшення рівня навчальної компетентності учнів засобом впливу учнівського активу класу чи шкільної учнівської організації; співробітництво вчителів ЗНЗ та учнівських класних колективів, шкільних організацій на засадах співробітництва, співдружності та демократії.

Технологія аналізу роботи ЗНЗ з батьками учнів передбачає оцінку наявності та результативності педагогізації батьків; озброєння батьків змістом та методами виховання дітей на національних родинних традиціях; організація та забезпечення ефективного функціонування батьківських комітетів класів ЗНЗ (консультації, поради, методичні рекомендації тощо); залучення батьків до організації позакласної навчально-пізнавальної та виховної роботи учнів (предметні гуртки, виховні заходи, трудовий десант, виготовлення навчальних посібників і наочних засобів навчання тощо); взаємодія загальноосвітнього навчального закладу з зовнішнім середовищем, установами інфраструктури мікрорайону; організація системи індивідуальної роботи педагогів з батьками неблагополучних сімей; результативність спільної роботи закладу освіти з батьками дітей, що навчаються в ньому.

Дослідження і практика управлінської діяльності директорів загальноосвітніх навчальних закладів свідчать, що значна їх частина відчуває складнощі в оволодінні технологією розробки концепції розвитку школи (близько 70% респондентів). *Концепція – це система поглядів на ті чи інші явища, спосіб розгляду тих чи інших процесів, понять, загальний задум ініціатора розроблення програми розвитку закладу.* У зв'язку з цим уніфікованими концепції не можуть бути, тому що вони суб'єктивно відображають компетентність, ерудицію, менталітет, професіоналізм, особистісні якості її розробників. Зміст концепції детермінується передбачуваною моделлю школи у майбутньому й нинішнім її станом. М.М. Поташник і В.С. Лазарев, які науково обґрунтували основні аспекти управління розвитком школи, вважають, що концепція має включати дві взаємопов'язані частини: характеристику нового керованого об'єкта та керуючої системи нової школи. На їх думку, характеристика керованого об'єкта має включати: структуру нового (чи модернізованого) навчального закладу за ступенями освіти; новий навчальний план; нові (чи модернізовані) навчальні програми, авторські навчальні програми; організацію навчально-виховного

процесу; характеристику нових технологій, методик, механізмів реалізації змісту навчання, виховання і розвитку учнів, за допомогою яких буде реалізовуватися новий зміст освіти; структура й організація урочної, позаурочної, позакласної, позашкільної роботи [6].

Набуватиме також істотних змін характеристика керуючої системи, яка включає: нову (видозмінену, модернізовану) організаційну структуру управляючої системи (у вигляді органіграми), де показані її ланки, рівні, названі всі суб'єкти управління, зв'язки і відношення між ними; новий перелік функцій усіх осіб і колективних суб'єктів управління (заступника директора, ради, комітетів, комісій, об'єднань), що пов'язані з тими чи іншими ділянками розвитку школи; нові (якщо вони є, або передбачаються) механізми управління, що реалізують нові функції і нові методи управління.

Структуру дій щодо формування концепції нової школи можна подати у вигляді наступного алгоритму покрокових дій: пошук і оцінка ідей, реалізація яких дозволить розв'язати окреслені проблеми; уточнення «місії» нової школи (для яких дітей вона служитиме); вибір ідей для концепції на основі врахування рівня їх технологічної розробленості; можливостей, умов і інших чинників, що забезпечують реалізацію «місії» школи; формування концепції нової школи (концепції керованого об'єкта); формування концепції управляючої системи, відповідної до нового об'єкта [6].

Перераховані вище ознаки, зазвичай, відображаються і в програмі авторської школи, зміст й організація якої базується на інноваційній парадигмі, що включає систему категорій, фактів, методів і технологій постановки та вирішення актуальних проблем навчально-виховного характеру.

Технологія розробки програми авторського навчально-виховного закладу передбачає: розробку (чи запозичення) інноваційної педагогічної теорії та шляхів її реалізації; висунення ідеї та постановку оригінальної мети діяльності закладу освіти відповідно до окресленої парадигми; визначення пріоритетного аспекта та принципів діяльності авторського ЗНЗ; розробку системи навчально-виховної роботи школи відповідно до окресленої парадигми та поставленої мети; формування системи виховної роботи з учнями, спрямованої на забезпечення самовиховання, саморозвитку та самовизначеності особистості; наявність творчих, ініціативних, професійно активних педагогів, здатних реалізувати авторський задум (одного, групи авторів) щодо принципово відмінної системи змісту та організації навчальної роботи з учнями; модернізацію змісту, структури та механізмів управління авторським закладом освіти [7].

Доречно зауважити: якщо педагогічна система, яка є основою створення і функціонування авторського закладу освіти, базується на принципово новій методологічній основі, тобто нових філософських, соціологічних та психолого-педагогічних засадах, то він є новаторським; якщо педагогічна система принципово не відрізняється від традиційної і лише певною мірою раціоналізована (видозмінена, модернізована, удосконалена), то авторський заклад освіти є раціоналізаторським. Обидва зазначені вище варіанти програми розвитку закладу освіти як авторського, будуть відмінними. Відтак, будуть відмінними й технології їх розроблення та реалізації [7].

Відповідно до домінуючої педагогічної ідеї та мети, окреслених у програмі авторського закладу освіти, розробляється і реалізується концепція системи навчання та виховання учнів, що забезпечує досягнення мети – високого рівня навчальної компетентності учнів, моральної стійкості та соціальної зрілості. Прикладом у цьому може бути «Концепція соціокультурного розвитку Володимирецького районного колегіуму» Рівненської області. У «Концепції» йдеться про створення нової школи XXI, яка б:

- плекала творчу особистість з урахуванням культурного і національного різноманіття;
- створила умови для повноцінного фізичного, інтелектуального, духовного розвитку дитини, вивчення іноземних мов як інструмента комунікації та взаємодії, полікультурного розвитку, вироблення вмінь спілкування і співпраці з людьми різних національностей;

- забезпечила б формування моделі поведінки особистості, яка зможе повноцінно жити у багатомовній спільності, толерантно ставитися до представників інших країн;
- сприяла формуванню навичок міжкультурної комунікації та відкритості, поваги до культур інших народів;
- дбала про піднесення культури і духовності з орієнтацією на всю різноманітність кращих вітчизняних і світових зразків.

Правомірним є резюме: «Реалізація основних концептуальних положень сприятиме входженню учнів в контекст сучасної культури, становлення особистості як суб'єкта і стратега власного життя, гідного людини... Нова школа – це школа культури життєвого самовизначення, творчої самореалізації особистості» [4].

Висновки. Отже, наведені в статті технології розроблення програми розвитку закладу освіти свідчать про їхню різноманітність, яка детермінується інноваційною ідеєю та метою, окресленням провідного аспекта діяльності, кадровим і матеріально-технічним забезпеченням її реалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Національна доктрина розвитку освіти : Затв. Указом Президента України від 17 квіт. 2002 р. №347 // Освіта. – 2002. – 26 квіт.-1 трав. (№26). – С.2-4; Пед. і псих.проф. освіти. –2002.– №2.– С. 9-22.
2. Кондаков М.И. Теоретические основы школоведения / М. И. Кондаков.– М. : Педагогика, 1982. – 191 с.
3. Шелакін В. Циклограма навчального року середнього загальноосвітнього закладу / В. Шелакін, Н. Калантай, Н. Чепель // Директор школи, № 28 –31 (221–223), серпень, 2002. – 96 с.
4. Управління інноваційним розвитком загальноосвітнього навчального закладу: моделі, соціокультурні процеси, технології : наук.-метод. посіб. / [Л. М. Калініна, А. Ф. Остапенко, В. В. Лапінський, В. В. Літвинчук, В. В. Рогоза та ін.] ; за наук. ред. проф. Л. М. Калініної. – К. – Володимирець, 2011. – 560 с.
5. Палеха Ю.А. Ключі до успіху, або Організаційна та управлінська культура / Ю.А.Палеха // Навч.посіб. – К. : Вид-во Європейського ун-ту, 2002. – 337 с.
6. Васильченко Л.В. Управлінська культура і компетентність керівника / Л.В. Васильченко. – Х. ; Видавнича група «Основа», 2007. – 176 с.
7. Управление развитием школы / Под ред. М. М. Поташника и В. С. Лазарева. – М. : Новая школа, 1995. – 462 с.
8. Островерхова Н. М. Парадигми управління авторськими закладами освіти / Н. М. Островерхова – К. : Глобус, 1998. – 274 с.

REFERENCES

1. Natsional'na doktryna rozvytku osvity: Zatv. Ukazom Prezydenta Ukrayiny vid 17 kvit. 2002 r. № 347 // Osvita. – 2002. – 26 kvit.-1 trav. (№ 26). – P. 2-4; Ped. i psyk.prof. osvity. – 2002.– № 2.– P. 9-22.
2. Kondakov M.Y. Teoretycheskye osnovy shkolovedenyya / M. Y. Kondakov.– M. : Pedahohyka, 1982. – 191 p.
3. Shelakin V. Tsyklohrama navchal'noho roku seredn'oho zahal'noosvitn'oho zakladu / V. Shelakin, N. Kalantay, N. Chepel' // Dyrektor shkoly, № 28 –31 (221–223), serpen', 2002. – 96 p.
4. Upravlinnya innovatsiynym rozvytkom zahal'noosvitn'oho navchal'noho zakladu: modeli, sotsiokul'turni protsesy, tekhnolohiyi: nauk.-metod. posib. / [L. M. Kalinina, A. F. Ostapenko, V. V. Lapins'kyu, V. V. Litvynchuk, V. V. Rohoza ta in.]; za nauk. red. Profesora L. M. Kalininoyi. – Kyiv – Volodymyrets': 2011. – 560 p.

5. Palekha Yu.A. Klyuchi do uspikhu, abo Orhanizatsiyna ta upravlins'ka kul'tura / Yu.A.Palekha //Navch.posib.–K. :Vyd-voYevropeys'koho un-tu, 2002. – 337 p.
6. Vasyl'chenko L.V. Upravlins'ka kul'tura i kompetentnist' kerivnyka / L.V. Vasyl'chenko. – Kharkiv ; Vydavnycha hrupa «Osnova», 2007. – 176 p.
7. Upravlenye rozvytyem shkoli / Pod red. M. M. Potashnyka y V. S. Lazareva. –M. : Novaya shkola, 1995. – 462 p.
8. Ostroverkhova N. M. Paradyhmy upravlinnya avtors'kymy zakladamy osvity / N. M. Ostroverkhova // K. : Hlobus, 1998. – 274 p.

УДК 811.111:371.3:070

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ЧИТАННЯ НА ОСНОВІ АНГЛОМОВНИХ ПІАР-ТЕКСТІВ

Вавіліна С.Г., викладач

Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна

vavilina.s@gmail.com

Методика навчання майбутніх журналістів професійно орієнтованого читання на основі англomовних піар-текстів була створена з метою задовольнити потреби сучасного суспільства у спеціалістах, здатних успішно конкурувати на міжнародному ринку праці. Включення англomовного піар-тексту до змісту навчання студентів факультету журналістики професійно орієнтованого читання враховує сучасні тенденції зближення професійної діяльності журналістів зі сферою пabлік рілейшнз. У статті описано підготовку, перебіг та результати методичного експерименту, метою якого була перевірка ефективності розробленої методики навчання. Автором представлені зміст перед- і після експериментальних зрізів, структура експерименту та інтерпретація отриманих результатів.

Ключові слова: гіпотеза експерименту, методика навчання професійно орієнтованого читання, результати експерименту, рівень сформованості вмінь.

ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ ПРОВЕРКА ЭФФЕКТИВНОСТИ МЕТОДИКИ ОБУЧЕНИЯ БУДУЩИХ ЖУРНАЛИСТОВ ПРОФЕССИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННОМУ ЧТЕНИЮ НА ОСНОВЕ АНГЛОЯЗЫЧНЫХ ПИАР-ТЕКСТОВ

Вавилина С. Г.

Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, Украина

vavilina.s@gmail.com

Методика обучения будущих журналистов профессионально ориентированному чтению на основе англоязычных пиар-текстов была создана для удовлетворения потребностей современного общества в специалистах, способных успешно конкурировать на международном рынке труда. Включение англоязычного пиар-текста в содержание обучения студентов факультета журналистики профессионально ориентированному чтению учитывает современные тенденции сближения профессиональной деятельности журналистов со сферой пabлік рілейшнз. В статье описаны подготовка, проведение и результаты методического эксперимента, целью которого была проверка эффективности разработанной методики обучения. Автором представлены содержание перед- и послеэкспериментальных срезов, структура эксперимента и интерпретация полученных результатов.

Ключевые слова: гипотеза эксперимента, методика обучения профессионально ориентированного чтения, результаты эксперимента, уровень сформированности умений.